

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра внутрішньої медицини № 2

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри, к.мед.н., доцент Штанько В.А.
професор кафедри, д.мед.н., професор Тихонова С.А.
завуч кафедри, к.мед.н., доцент Хижняк О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри внутрішньої медицини №2
Протокол № 14 від 27.06.2022 р.

Завідувач кафедри

Василь ШТАНЬКО

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін
ОНМедУ

Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

Ніна МАЦЕГОРА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 5		<i>Рік підготовки: 5</i>
Годин: 150	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестри IX - X</i> <i>Лекції (12 год.)</i>
Змістових модулів: 5	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (0 год.)</i> <i>Практичні (100 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (38 год.)</i> <i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю –</i> <i>диф. залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: опанування здобувачем знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі внутрішньої медицини, зокрема: ревматології, нефрології, пульмонології, гастроентерології, та захворювань внутрішніх органів під час війни і при катастрофах мирного часу; удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок: з діагностики, диференційної діагностики та принципів ведення дорослих пацієнтів з найбільш поширеними ревматологічними, нефрологічними, пульмонологічними та гастроентерологічними захворюваннями, та з патологією внутрішніх органів, яка виникає під час війни і при катастрофах мирного часу.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень при веденні дорослих пацієнтів з найбільш поширеними ревматологічними, нефрологічними, пульмонологічними та гастроентерологічними захворюваннями, та з патологією внутрішніх органів, яка виникає під час війни і при катастрофах мирного часу.
3. Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, лікування та профілактики у дорослих пацієнтів з найбільш поширеними ревматологічними, нефрологічними, пульмонологічними та гастроентерологічними захворюваннями.
4. Опанування вмінням визначати тактику та обсяг невідкладної допомоги, лікування та профілактики у дорослих пацієнтів з патологією внутрішніх органів, яка виникає під час війни і при катастрофах мирного часу, в тому числі на етапах надання медичної допомоги

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальних (СК):

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
- СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
- СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
- СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
- СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів
- СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
- СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
- СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
- СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
- СК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
- СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності
- СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
- СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

- СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
- СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: етіологію, патогенез, типові клінічні прояви, діагностику, принципи диференційної діагностики, принципи та сучасні стандарти лікування та профілактики у дорослих пацієнтів з найбільш поширеними ревматологічними, нефрологічними, пульмонологічними та гастроентерологічними захворюваннями, та з захворюваннями і патологією внутрішніх органів, які виникають під час війни та при катастрофах мирного часу.

Вміти:

- Спілкуватися з пацієнтом та його родичами (опікунами), збирати скарги, анамнез життя та захворювання, визначати фактори ризику розвитку та прогресування найбільш поширених ревматологічних, нефрологічних, пульмонологічних та гастроентерологічних захворювань, та також захворювань внутрішніх органів, які виникають під час війни і при катастрофах мирного часу.
- Оцінювати загальний стан пацієнта (фізичний та психомоторний), надавати профілактичні рекомендації зі здорового харчування, оптимального рівня фізичної активності, самоконтролю та самообслуговування дорослим пацієнтам з найбільш поширеними ревматологічними, нефрологічними, пульмонологічними та гастроентерологічними захворюваннями, та також з захворюваннями внутрішніх органів, які виникають під час війни і при катастрофах мирного часу.
- Проводити клінічне обстеження дорослих пацієнтів відповідно до сучасних методів та стандартів.
- Аналізувати та інтерпретувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень.
- Розробляти програму диференційної діагностики та обґрунтовувати клінічний діагноз.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при найбільш поширених ревматологічних, нефрологічних, пульмонологічних та гастроентерологічних захворюваннях, та також захворюваннях внутрішніх органів, які виникають під час війни і при катастрофах мирного часу, в тому числі на етапах медичної евакуації.
- Визначати характер та принципи лікування дорослих пацієнтів на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартами.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) при поширених захворюваннях у дорослих.
- Вести медичну документацію при найбільш поширених ревматологічних, нефрологічних, пульмонологічних та гастроентерологічних захворюваннях, та також захворюваннях внутрішніх органів, які виникають під час війни і при катастрофах мирного часу, в тому числі на етапах медичної евакуації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини.

Тема 1. Гостра ревматична лихоманка. Визначення. Роль стрептококової інфекції та імунологічної реактивності у розвитку гострої ревматичної лихоманки. Класифікація. Клінічна картина (кардит, поліартрит, хорея, ураження шкіри). Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Сучасні критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з урахуванням ступеня активності. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 2. Ревматоїдний артрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль порушень імунного статусу в розвитку захворювання. Класифікація. Клінічна картина з урахуванням

активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Значення лабораторних та інструментальних методів для діагностики захворювання, його стадії та активності. Критерії діагнозу, значення дослідження синовіальної рідини. Диференційний діагноз. Ускладнення. Стратегія лікування. Базисна терапія. Тактика лікування глюкокортикоїдами та нестероїдними протизапальними засобами. Застосування методів еферентної та фізіотерапії, ЛФК. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 3. Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматомиозит). Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії, Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 4. Системні васкуліти. Геморагічний васкуліт (васкуліт Шенлейн-Геноха), вузликовий поліартеріїт. Визначення. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви, критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 5. Остеоартрит. Подагра. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина в залежності від переважної локалізації уражень. Діагностика. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 6. Анкілозуючий спондилоартрит та реактивні артрити. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Синдром Рейтера. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Змістовий модуль 2.

Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб сечовидільної системи

Тема 7. Гломерулонефрити. Амілоїдоз нирок. Визначення. Етіологія, роль стрептококової інфекції та імунологічних порушень в розвитку хвороби. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Критерії нефротичного синдрому. Диференційний діагноз. Ускладнення (еклампсія, гостра лівощлуночкова недостатність та ін.). Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Амілоїдоз. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви амілоїдозу нирок. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 8. Пієлонефрити. Тубулоінтерстиційний нефрит. Визначення. Роль інфекції при запальних захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Класифікація. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9. Хронічна хвороба нирок. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування на різних стадіях. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок. Показання та протипоказання до нирковозамісної терапії, ускладнення. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 10. Гостре пошкодження нирок та гостра ниркова недостатність. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Прогноз та працездатність.

Змістовий модуль 3.

Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання

Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень. Визначення. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного обструктивного захворювання легень. Класифікація. Клінічні прояви. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 12. Бронхіальна астма. Визначення. Етіологія, особливості патогенезу. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Критерії контролю. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 13. Пневмонії. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клінічні прояви і особливості перебігу в залежності від збудника. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення (гострий респіраторний дистрес-синдром, деструкція легеневої тканини, гостра дихальна недостатність та інші). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 14. Плеврити. Визначення. Етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренивання плевральної порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 15. Інфекційно-деструктивні захворювання легень. Визначення. Фактори, які сприяють розвитку бронхоектатичної хвороби, абсцесу та гангрені легень. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 16. Дихальна недостатність. Визначення. Класифікація. Причини виникнення. Особливості клінічного перебігу різних форм. Діагностика, дослідження функції зовнішнього дихання, газів артеріальної та венозної крові, показників кислотно-основного стану крові. Диференційний діагноз. Лікувальна тактика. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Змістовий модуль 4.

Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення

Тема 17. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Ерозивна та неерозивна ГЕРХ. Клінічні прояви залежно від варіанту та стадії. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 18. Диспепсія. Хронічні гастрити. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Визначення диспепсії. Етіологія та патогенез. Роль *H. pylori* у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Недосліджена та функціональна диспепсія. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Визначення, етіологія та патогенез хронічних гастритів. Роль *H. pylori* у виникненні хронічних гастритів. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Значення ендоскопічного (з морфологією) дослідження. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту. Первинна та

вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Визначення. Основні причини пептичних виразок (Н. рулогі, медикаменти та ін.). Класифікація. Клінічні прояви. Ускладнення (перфорація, пенетрація, кровотеча, стеноз, малігнізація). Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики. Методи діагностики Нр-інфекції. Тактика ведення хворого. Ерадикаційна терапія, контроль ефективності ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 19. Целіакія та інші ентеропатії. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль непереносимості компонентів їжі, імунних факторів і ензимопатій (несприйняття лактози, фруктози, галактози та ін.). Синдроми мальабсорбції та мальдигестії. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 20. Запальні захворювання кишки. Синдром подразненої кишки. Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона: визначення, етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу залежно від ступеня активності, тяжкості і фази перебігу. Лабораторна та інструментальна діагностика. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Кишкові та позакишкові ускладнення та захворювання, асоційовані з запальними захворюваннями кишки (токсична дилатація, перфорація, склерозуючий холангіт, спондиліт, артрити, дерматози, увеїти та ін.). Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Синдром подразненої кишки, визначення.. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів. Римські діагностичні критерії. Диференціальна діагностика. Лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 21. Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення. Визначення. Етіологія, патогенез. Значення інфекції, порушень моторики та дисхолії у розвитку хронічного холециститу, холангіту та жовчнокам'яної хвороби. Класифікація. Особливості клінічного перебігу. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення жовчнокам'яної хвороби. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 22. Хронічні гепатити. Цирози печінки. Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація. Роль персистенції вірусу, токсичних та медикаментозних агентів, імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, токсичний (медикаментозний) гепатити. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Цирози печінки. Визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунних порушень. Класифікація. Особливості клінічних проявів та діагностики різних варіантів. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія при ускладненнях. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 23. Хронічні панкреатити. Визначення. Значення різних етіологічних факторів. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференційної діагностики залежно від форми та локалізації патологічного процесу. Ускладнення. Методи дослідження при діагностиці панкреатиту. Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Змістовий модуль 5. Військова терапія.

Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Загальні питання організації терапевтичної

допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Структура і характер санітарних втрат терапевтичного профілю. Принципи медичного сортування хворих та уражених терапевтичного профілю. Види та обсяг медичної допомоги ураженим і хворим терапевтичного профілю на етапах медичної евакуації.

Тема 25. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба (ГПХ). Етапне лікування хворих з ГПХ. Етапне лікування ГПХ. Види іонізуючих випромінювань, одиниці виміру і дозиметрії. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень.

Клініка та діагностика різних форм ГПХ. Особливості радіаційних уражень мирного часу. Класифікація кістково-мозкової форми ГПХ. Особливості клінічної картини в різні періоди захворювання. диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості захворювання. визначення станів, що загрожують життю, на кожному з етапів евакуації. Види атипичних форм ГПХ. Особливості клініки ГПХ при зовнішньому нерівномірному опроміненні, комбінованих радіаційних ураженнях, внутрішньому опроміненні, поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях і тривалому опроміненні невеликими дозами. Принципи патогенетичного лікування ГПХ з урахуванням провідних проявів захворювання. обсяг медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.

Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани. Захворювання внутрішніх органів у поранених. Лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації. Профілактика.

Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання. Опікова хвороба. Визначення, патогенез та класифікація. Основні клінічні прояви та ускладнення. Діагностика. Етапне лікування хворих на опікову хворобу. Особливості лікування опікового шоку.

Синдром тривалого здавлювання. Визначення. Патогенез, класифікація, клінічні прояви. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.

Поняття про перегрівання, переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії термічних факторів. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування.

Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма. Невідкладні стани (гостра серцева недостатність, коми, непритомність, гостра дихальна недостатність, порушення водно-електролітного обміну та ін.). Термінальні стани. Надання невідкладної допомоги на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма. Визначення. Діагностика. Надання допомоги. Профілактика.

Тема 29. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час. Класифікація отруйних речовин. Механізм токсичної дії. Клінічні прояви уражень отруйними речовинами (хлорвмісними, фторвмісними, чадним газом, аміаком, ціанідами та ін.). Діагностика. Етапне лікування уражених отруйними речовинами. Обсяги медичної допомоги.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабора торні	СРС
Змістовий модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини.						
Тема 1. Гостра ревматична лихоманка	6	0	0	4	0	2
Тема 2. Ревматоїдний артрит	7	2	0	4	0	1
Тема 3. Системні хвороби сполучної тканини	7	2	0	4	0	1
Тема 4. Системні васкуліти	5	0	0	4	0	1
Тема 5. Остеоартрит. Подагра	5	0	0	4	0	1
Тема 6. Анкілозуючий спондилоартрит та реактивні артрити	5	0	0	4	0	1
Підготовка і написання ІХ	1	0	0	0	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	4	0	24		8
Змістовий модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб сечовидільної системи						
Тема 7. Гломерулонефрити, нефротичний синдром та амілоїдоз нирок	5	0	0	4	0	1
Тема 8. Пієлонефрити, тубулоінтерстиціальний нефрит	4	0	0	3	0	1
Тема 9. Хронічна хвороба нирок	4	2	0	3	0	1
Тема 10. Гостре пошкодження нирок та гостра ниркова недостатність	4	0	0	3	0	1
Підготовка і написання ІХ	1	0	0	0	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	20	2	0	13	0	5

Змістовий модуль 3.						
Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання						
Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень		1	0	3	0	0,5
Тема 12. Бронхіальна астма		1	0	3	0	0,5
Тема 13. Пневмонії		0	0	3	0	1
Тема 14. Плеврити		0	0	2	0	1
Тема 15. Інфекційно-деструктивні захворювання легень		0	0	2	0	1
Тема 16. Дихальна недостатність		0	0	2	0	1
Підготовка і написання ІХ		0	0	0	0	1
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	23	2	0	15	0	6
Змістовий модуль 4.						
Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення						
Тема 17. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба.	4	0	0	3	0	1
Тема 18. Шлункова диспепсія. Хронічні гастрити. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки.	5	0	0	4	0	1
Тема 19. Целиакія та інші ентеропатії.	3	0	0	2	0	1
Тема 20. Запальні захворювання кишки. Синдром подразненої кишки.	4	0	0	3	0	1
Тема 21. Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення.	3	0	0	2	0	1
Тема 22. Хронічні гепатити. Цирози печінки.	8	2	0	4	0	2
Тема 23. Хронічні панкреатити.	4	0	0	3	0	1
Підготовка і написання ІХ	1	0	0	0	0	1

<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	32	2	0	21	0	9
Змістовий модуль 5. Військова терапія.						
Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час.	5	0	0	3	0	2
Тема 25. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба. Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою.	6	0	0	4	0	2
Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу	7	2	0	4	0	1
Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання.	5	0	0	4	0	1
Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма.	6	0	0	4	0	2
Тема 29. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.	6	0	0	4	0	2
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	35	2	0	23	0	10
Диф. залік	4			4		
Усього годин	150	12		100		38

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини.		
1.	Тема 2. Ревматоїдний артрит Лекція 1.	2
2.	Тема 3. Системні захворювання сполучної тканини Лекція 2.	2
Змістовий модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб сечовидільної системи		
3.	Тема 9. Хронічна хвороба нирок. Лекція 3.	2
Змістовий модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання		
4.	Теми 11_12. Хронічне обструктивне захворювання легень. Бронхіальна астма. Лекція 4.	2
Змістовий модуль 4. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення		
5.	Тема 22. Хронічні гепатити. Цирози печінки. Лекція 5.	2
Змістовий модуль 5. Військова терапія.		
6.	Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Лекція 6.	2
	Разом	12

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Гостра ревматична лихоманка	2
2.	Тема 1. Практичне заняття 2. Гостра ревматична лихоманка	2
3.	Тема 2. Практичне заняття 3. Ревматоїдний артрит	2
4.	Тема 2. Практичне заняття 4. Ревматоїдний артрит	2
5.	Тема 3. Практичне заняття 5. Системні хвороби сполучної тканини	2
6.	Тема 3. Практичне заняття 6. Системні хвороби сполучної тканини	2
7.	Тема 4. Практичне заняття 7. Системні васкуліти	2
8.	Тема 4. Практичне заняття 8. Системні васкуліти	2
9.	Тема 5. Практичне заняття 9. Подагра	2
10.	Тема 5. Практичне заняття 10. Остеоартрит	2
11.	Тема 6. Практичне заняття 11. Анкілозуючий спондилоартрит	2
12.	Тема 6. Практичне заняття 12. Реактивні артрити	2

13.	Тема 7. Практичне заняття 13. Гломерулонефрити	2
14.	Тема 7. Практичне заняття 14. Амілоїдоз нирок.	2
15.	Тема 8. Практичне заняття 15. Пієлонефрити	2
16.	Тема 8. Практичне заняття 16. Тубулоінтерстиціальний нефрит Тема 9. Хронічна хвороба нирок	2
17.	Тема 9. Практичне заняття 17. Хронічна хвороба нирок	2
18.	Тема 10. Практичне заняття 18. Гостре пошкодження нирок	2
19.	Тема 10. Практичне заняття 19. Гостра ниркова недостатність. Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень.	2
20.	Тема 11. Практичне заняття 20. Хронічне обструктивне захворювання легень.	2
21.	Тема 12. Практичне заняття 21. Бронхіальна астма	2
22.	Тема 12. Практичне заняття 22. Бронхіальна астма Тема 13. Пневмонії	2
23.	Тема 13. Практичне заняття 23. Пневмонії	2
24.	Тема 14. Практичне заняття 24. Плерити	2
25.	Тема 15. Практичне заняття 25. Інфекційно-деструктивні захворювання легень	2
26.	Тема 16. Практичне заняття 26. Дихальна недостатність	2
27.	Тема 17. Практичне заняття 27. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба.	2
28.	Тема 17. Практичне заняття 28. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Тема 18. Диспепсія. Хронічні гастрити.	
29.	Тема 18. Практичне заняття 29. Диспепсія. Хронічні гастрити.	2
30.	Тема 18. Практичне заняття 30. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Тема 19. Целиакія та інші ентеропатії.	2
31.	Тема 19. Практичне заняття 31. Целиакія та інші ентеропатії. Тема 20. Запальні захворювання кишки.	2
32.	Тема 20. Практичне заняття 32. Запальні захворювання кишки. Синдром подразненої кишки.	2
33.	Тема 21. Практичне заняття 33. Жовчнокам'яна хвороба. Хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення.	2
34.	Тема 22. Практичне заняття 34. Хронічні гепатити.	2
35.	Тема 22. Практичне заняття 35. Цирози печінки	2
36.	Тема 23. Практичне заняття 36. Хронічні панкреатити	2
37.	Тема 23. Практичне заняття 37. Хронічні панкреатити. Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час.	2
38.	Тема 24. Практичне заняття 38. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час.	2
39.	Тема 25. Практичне заняття 39. Організація терапевтичної допомоги при надзвичайних ситуаціях у мирний час. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба.	2
40.	Тема 25. Практичне заняття 40. Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою.	2
41.	Тема 26. Практичне заняття 41. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу	2

42.	Тема 26. Практичне заняття 42. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу	2
43.	Тема 27. Практичне заняття 43. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду).	2
44.	Тема 27. Практичне заняття 44. Синдром тривалого здавлювання	2
45.	Тема 28. Практичне заняття 45. Бойова психічна травма.	2
46.	Тема 28. Практичне заняття 46. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.	2
47.	Тема 29. Практичне заняття 47. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.	2
48.	Тема 29. Практичне заняття 48. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.	2
49.	Диференційний залік	4
	Разом	100

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції) Опанування навичками та інтерпретації даних аускультації при набутих ревматичних вадах серця Ознайомлення з процедурою та інтерпретацією даних ехокардіографічного обстеження при ревматичних вадах серця	2
2.	Тема 2. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (РФ, анти-ЦЦП) Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою	1
3.	Тема 3. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (КФК) Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (SCL-70, (ANA, dsDNA, Sm-антиген) Ознайомлення з процедурою та інтерпретацією даних ехокардіографічного обстеження при запальному ураженні перикарду (синдром полісерозиту при СЧВ)	1
4.	Тема 4. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції) Опанування навичками пальпації периферійних артерій	1
5.	Тема 5. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою (див. Додаток 3, банк ретгенограм пацієнтів з	1

	суглобовим синдромом) Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (сечова кислота) Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою	
6.	Тема 6. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування серологічного дослідження крові Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів, сакроілеальних сполучень за темою Підготовка і написання історії хвороби	2
7.	Тема 7. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування даних лабораторних методів дослідження (загальний аналіз сечі, добова протеїнурія, загальний аналіз крові, загальний білок та білкові фракції, креатинін, швидкість клубочкової фільтрації, холестерин, електроліти крові)	1
8.	Тема 8. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування даних лабораторних методів дослідження (загальний аналіз сечі, аналіз сечі за Нечипоренко та Зимницьким, мікробіологічне дослідження сечі, креатинін, швидкість клубочкової фільтрації, сечова кислота) Опанування навичками трактування даних УЗД нирок	1
9.	Підготовка за темою ПЗ Опанування навичками трактування даних лабораторних методів дослідження (загальний аналіз сечі, загальний аналіз крові, загальний білок та білкові фракції, креатинін, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові).	1
10.	Тема 10. Підготовка за темою ПЗ Опанування навичками трактування даних лабораторних методів дослідження (загальний аналіз сечі, загальний аналіз крові, загальний білок та білкові фракції, креатинін, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові). Підготовка і написання історії хвороби	2
11.	Тема 11-12. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації аналізу мокротиння (мікроскопічне, бактеріологічне, бактеріоскопічне дослідження), визначення чутливості до антибіотиків. Опанування навичками інтерпретації показників функції зовнішнього дихання	1
12.	Тема 13. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації аналізу мокротиння (мікроскопічне, бактеріологічне, бактеріоскопічне дослідження), визначення чутливості до антибіотиків. Опанування навичками та інтерпретації даних аускультації при ураженні легень Опанування навичками інтерпретації рентгенографії органів грудної порожнини (ОГП) у двох проекціях	1
13.	Тема 14. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації даних рентгенографії ОГП за темою. Опанування навичками та інтерпретації даних аускультації при ураженні плеври Опанування навичками інтерпретації аналізу плевральної рідини	1

	(мікроскопічне, бактеріологічне і бактеріоскопічне дослідження).	
14.	Тема 15. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації даних рентгенографії ОГП за темою. Опанування навичками інтерпретації загального аналізу крові, аналізу мокротиння (бактеріологічне, мікроскопічне, визначення чутливості до антибіотиків).	1
15.	Тема 16. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування складу газів артеріальної та венозної крові. Опанування навичками та інтерпретації даних аускультації при ТЕЛА Підготовка до написання історії хвороби	2
16.	Тема 17. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування даних 24-годинного стравохідного рН-моніторингу за темою. Опанування навичками трактування ендоскопічної картини стравоходу за темою.	1
17.	Тема 18. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування результатів дихальних тестів зі стабільним ізотопом (^{13}C -сечовиною) . Опанування навичками трактування дослідження кислотоутворення (внутрішньошлункова топографічна експрес рН-метрія, добове рН-моніторування). Опанування навичками трактування результатів езофагогастродуоденоскопії з біопсією за темою. Опанування навичками трактування ендоскопічної картини шлунка та дванадцятипалої кишки за темою.	1
18.	Тема 19-20. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування результатів копроцитограми. Опанування навичками трактування результатів імуноферментного визначення антитіл до тканинної трансглутамінази та до пептидів гліадину при целиакії (метод ELISA), водневих тестів.	2
19.	Тема 21. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації даних УЗД печінки, жовчних протоків та жовчного міхура за темою . Опанування навичками трактування даних мікроскопічного та біохімічного дослідження жовчі, отриманих за допомогою дуоденального зондування.	1
20.	Тема 22. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації даних загального та біохімічного аналізу крові (загальний білок, білкові фракції, білірубін та його фракції, активність АЛТ, АСТ, лужної фосфатази). Опанування навичками оцінки результатів серологічного дослідження крові (сироваткові маркери вірусних гепатитів, полімеразна ланцюгова реакція на виявлення вірусу в сироватці крові, якісний і кількісний аналіз, генотипування вірусу). Опанування навичками трактування даних УЗД печінки, жовчного міхура, підшлункової залози, селезінки та судин портальної системи (доплерографії) за темою.	2
21.	Тема 23. Підготовка до ПЗ Опанування навичками інтерпретації даних загального аналізу крові, сечі (а-амілаза), біохімічного аналізу крові (еластаза 1, а-амілаза),	2

	аналізу калу на фекальну еластазу 1. Опанування навичками оцінки результатів дослідження вуглеводного обміну (глюкоза, інсулін, С-пептид, панкреатичний поліпептид, глюкагон крові; проба із цукровим навантаженням, галактозою, Д-ксилозою). Підготовка і написання історії хвороби.	
22.	Тема 24. Підготовка до ПЗ Опанування методикою сортування уражених на етапах медичної евакуації	2
23.	Тема 25. Підготовка до ПЗ Опанування методикою сортування уражених радіаційним випромінюванням на етапах медичної евакуації. Опанування навичками трактування мієлограми	2
24.	Тема 26-27. Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (креатинін, загальний білок, білкові фракції, трансамінази, білірубін, електроліти)	2
25.	Підготовка до ПЗ Опанування навичками трактування даних газового складу крові. Опанування навичками серцево-легеневої реанімації — дефібриляція серця	2
26.	Тема 29. Підготовка до ПЗ Опанування методикою сортування уражених на етапах медичної евакуації. Опанування методикою надання допомоги ураженим отруйними речовинами	2
	Разом	38

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття: тестовий контроль в форматі КРОК-2 і обговорення результатів тестового контролю знань, співбесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань у дорослих, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування навичок спілкування з пацієнтом та його родичами (опікунами), робота з банком результатів лабораторних та інструментальних досліджень, огляд тематичних пацієнтів сумісно з лікуючим лікарем, опрацювання практичних навичок з використанням кардіореспіраторного симулятора пацієнта під контролем викладача.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, результати вирішення тестових завдань, оцінювання опанування практичними навичками за темами навчання, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання

активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
 2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
 3. Оцінювання роботи із тематичним пацієнтом:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом та його родичами, б) повнота та правильність призначення, та інтерпретації лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування відповідно до сучасних стандартів
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до диф. заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів і склав тестовий контроль за тестами «Крок-2» не менш ніж на 90%.

Тестовий контроль проводиться в Навчально-виробничому комплексі інноваційних технологій навчання, інформатизації та безперервної освіти ОНМедУ на останньому занятті напередодні диф. заліку.

Оцінювання результатів навчання під час диференційного заліку

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Вирішення клінічної задачі з оцінкою лабораторних та інструментальних досліджень.	2
Відповідь на теоретичні запитання.	1
Оцінка рентгенограми, електрокардіограми	1
Практичне завдання за типом ОСКІ	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диф. заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач освіти правильно, точно і повно виконав всі завдання підсумкового контролю, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. При вирішенні клінічної задачі правильно інтерпретував дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, правильно відповідав на всі поставлені питання і переконливо обґрунтовував свою точку зору, міг запропонувати та обґрунтувати альтернативний варіант рішення з окремих питань. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ правильно демонстрував виконання практичних навичок, точно дотримувався алгоритму їхнього виконання.
Добре «4»	Здобувач освіти достатньо повно виконав всі завдання підсумкового контролю, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує екзаменатор. При вирішенні клінічної задачі припускався несуттєвих помилок чи неточностей в інтерпретації даних анамнезу, результатів клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, без суттєвих помилок відповідав на всі поставлені питання, повно обґрунтовував свою точку зору, проте пропозиція альтернативного варіанту викликала утруднення. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ допустив незначні похибки в алгоритмі та техніці виконання навички, виправлені за вказівкою викладача.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі виконав всі завдання підсумкового контролю, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки. При вирішенні клінічної задачі з помилками інтерпретував дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, не знав окремих деталей, допускав неточності у відповідях на питання, недостатньо правильно обґрунтовував свої відповіді та трактував формулювання,

	відчував труднощі у виконанні завдань та пропозиції альтернативних варіантів. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ припустився значних похибок у алгоритмі та техніці виконання навички.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не виконав завдання підсумкового контролю, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. При вирішенні клінічної задачі не міг інтерпретувати отримані дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, відповісти на поставлені питання, або допускав у відповідях суттєві помилки; не міг обґрунтувати свої рішення чи робив це не переконливо. Альтернативних варіантів не пропонував. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ не продемонстрував або припустився грубих помилок і похибок в алгоритмі та техніці виконання навички.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну успішність та на 50% з оцінки за диф. залік.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За *рейтинговою шкалою ECTS* оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки лекцій
- Методичні розробки до практичних занять
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти (робочий зошит, питання, ситуаційні задачі, банк тематичних рентгенограм, КТ, МРТ, ЕКГ, протоколів ЕхоКГ, ФГДС, результати лабораторних досліджень)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни
- діагностичне обладнання (див. Додатки 1 і 2)

Навчально-методична література:

- Внутрішня медицина: навч. посібник з позааудиторної самостійної роботи студентів 5-го курсу медичних університетів. Розділи: ревматологія, нефрологія, пульмонологія, гастроентерологія» / В.А. Штанько, С.А. Тихонова, Л.С. Холопов [та ін.]. Одеса: ОНМедУ, 2018. 168 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Гостра ревматична лихоманка. Визначення. Роль стрептококової інфекції та імунологічної реактивності у розвитку гострої ревматичної лихоманки. Класифікація. Клінічна картина (кардит, поліартрит, хорея, ураження шкіри). Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з урахуванням ступеня активності. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
2. Системний червоний вовчак. Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів і систем та активності хвороби. Значення лабораторних, у тому числі імунологічних, методів дослідження. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з урахуванням ступеню активності. Пульс-терапія. Профілактика. Прогноз та працездатність.
3. Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматомиозит). Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії, Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.
4. Системні васкуліти. Геморагічний васкуліт (васкуліт Шенлейн-Геноха), гіперсенситивний васкуліт, вузликовий поліартеріїт. Визначення. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви, критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.
5. Ревматоїдний артрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль порушень імунного статусу в розвитку захворювання. Класифікація. Клінічна картина з урахуванням активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Значення лабораторних та інструментальних методів для діагностики захворювання, його стадії та активності. Критерії діагнозу, значення дослідження синовіальної рідини. Диференційний діагноз. Ускладнення. Стратегія лікування. Базисна терапія. Тактика лікування глюкокортикоїдами та нестероїдними протизапальними засобами. Профілактика. Прогноз та працездатність.
6. Остеоартрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина в залежності від переважної локалізації уражень. Діагностика. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Первинна та вторинна профілактика.

- Прогноз та працездатність.
7. Подагра. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Особливості суглобового синдрому та ураження внутрішніх органів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.
 8. Серонегативні спондилоартропатії (анкілозивний спондилоартрит, реактивні артрити). Анкілозивний спондилоартрит. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Медикаментозне та немедикаментозне лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність. Реактивні артрити. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Синдром Рейтера, значення лабораторних і інструментальних методів діагностики. Критерії діагностики, Диференційний діагноз. Лікування, роль антибактеріальної терапії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 9. Гломерулонефрити. Визначення. Етіологія, роль стрептококової інфекції та імунологічних порушень в розвитку хвороби. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення (еклампсія, гостра лівошлуночкова недостатність та ін.). Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 10. Амілоїдоз. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви амілоїдозу нирок. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 11. Пієлонефрити. Визначення. Роль інфекції при запальних захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Класифікація. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 12. Тубулоінтерстиційний нефрит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики та диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 13. Гостре пошкодження нирок. Хронічна хвороба нирок. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування на різних стадіях. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок. Показання та протипоказання до нирковозамісної терапії, ускладнення. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 14. Хронічне обструктивне захворювання легень. Визначення. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного обструктивного захворювання легень. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 15. Бронхіальна астма. Визначення. Етіологія, особливості патогенезу. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 16. Пневмонії. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клінічні прояви і особливості перебігу в залежності від збудника. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення (гострий респіраторний дистрес-синдром, деструкція легеневої тканини, гостра дихальна недостатність та інші). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 17. Плеврити. Визначення. Етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви, дані

- лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренування плевральної порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
18. Інфекційно-деструктивні захворювання легень. Визначення. Фактори, які сприяють розвитку бронхоектатичної хвороби, абсцесу та гангрени легень. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 19. Дихальна недостатність. Визначення. Класифікація. Причини виникнення. Особливості клінічного перебігу різних форм. Діагностика, дослідження функції зовнішнього дихання, газів артеріальної та венозної крові, показників кислотно-основного стану крові. Диференційний діагноз. Лікувальна тактика. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 20. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Ерозивна та неерозивна ГЕРХ. Клінічні прояви залежно від варіанту та стадії. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика.
 21. Диспепсія. Визначення диспепсії. Етіологія та патогенез. Роль Н. рулогії у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Недосліджена та функціональна диспепсія. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 22. Хронічні гастрити. Визначення, етіологія та патогенез хронічних гастритів. Роль Н. рулогії у виникненні хронічних гастритів. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Значення ендоскопічного (з морфологією) дослідження. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 23. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Визначення. Основні причини пептичних виразок (Н. рулогії, медикаменти та ін.). Класифікація. Клінічні прояви. Ускладнення (перфорація, пенетрація, кровотеча, стеноз, малігнізація). Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики. Методи діагностики Нр-інфекції. Тактика ведення хворого. Ерадикаційна терапія, контроль ефективності ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 24. Целиакія та інші ентеропатії. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль непереносимості компонентів їжі, імунних факторів і ензимопатій (несприйняття лактози, фруктози, галактози та ін.). Синдроми мальабсорбції та мальдигестії. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 25. Запальні захворювання кишки. Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона: визначення, етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу залежно від ступеня активності, тяжкості і фази перебігу. Лабораторна та інструментальна діагностика. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Кишкові та позакишкові ускладнення та захворювання, асоційовані з запальними захворюваннями кишки (токсична дилатація, перфорація, склерозуючий холангіт, спондиліт, артрити, дерматози, увеїти та ін.). Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
 26. Синдром подразненої кишки, визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів. Римські діагностичні критерії. Диференціальна діагностика. Лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

27. Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення. Визначення. Етіологія, патогенез. Значення інфекції, порушень моторики та дисхолії у розвитку хронічного холециститу, холангіту та жовчнокам'яної хвороби. Класифікація. Особливості клінічного перебігу. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення жовчнокам'яної хвороби. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
28. Хронічні гепатити. Визначення. Класифікація. Роль персистенції вірусу, токсичних та медикаментозних агентів, імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, токсичний (медикаментозний) гепатити. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
29. Цирози печінки. Визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунних порушень. Класифікація. Особливості клінічних проявів та діагностики різних варіантів. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія при ускладненнях. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
30. Хронічні панкреатити. Визначення. Значення різних етіологічних факторів. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференціальної діагностики залежно від форми та локалізації патологічного процесу. Ускладнення. Методи дослідження при діагностиці панкреатиту. Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
31. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Загальні питання організації терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Структура і характер санітарних втрат терапевтичного профілю. Принципи медичного сортування хворих та уражених терапевтичного профілю. Види та обсяг медичної допомоги ураженим і хворим терапевтичного профілю на етапах медичної евакуації.
32. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
33. Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби. Види іонізуючих випромінювань, одиниці виміру і дозиметрії. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка та діагностика різних форм гострої променевої хвороби.
34. Особливості радіаційних уражень мирного часу. Класифікація кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби. Особливості клінічної картини в різні періоди захворювання. диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості захворювання. визначення станів, що загрожують життю, на кожному з етапів евакуації.
35. Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. обсяг медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби.
36. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опроміненні, комбінованих радіаційних ураженнях, внутрішньому опроміненні, поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях і тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
37. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани. Захворювання внутрішніх органів у

- поранених. Лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації. Профілактика.
38. Опікова хвороба. Визначення, патогенез та класифікація. Основні клінічні прояви та ускладнення. Діагностика. Етапне лікування хворих на опікову хворобу. Особливості лікування опікового шоку.
 39. Синдром тривалого здавлювання. Визначення. Патогенез, класифікація, клінічні прояви. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.
 40. Поняття про перегрівання, переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії термічних факторів. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування.
 41. Бойова психічна травма та її наслідки. Поняття про гостру реакцію на бойовий стрес та посттравматичний стресовий розлад. Особливості клініки, діагностика. Невідкладна допомога при кризових станах.
 42. Невідкладні стани (гостра серцева недостатність, коми, непритомність, гостра дихальна недостатність, порушення водно-електролітного обміну та ін.). Термінальні стани. Надання невідкладної допомоги на етапах медичної евакуації.
 43. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час. Класифікація отруйних речовин. Механізм токсичної дії. Клінічні прояви уражень отруйними речовинами (хлорвмісними, фторвмісними, чадним газом, аміаком, ціанідами та ін.). Діагностика. Етапне лікування уражених отруйними речовинами. Обсяги медичної допомоги.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Навички збирання інформації про пацієнта

- 1.1. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого.
- 1.2. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, в польових умовах), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:
 - 1.2.1. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та молочних залоз);
 - 1.2.2. Обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд та пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
 - 1.2.3. Обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки та верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легенів);
 - 1.2.4. Обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, пальцеве дослідження прямої кишки);
 - 1.2.5. Обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація);
 - 1.2.6. Обстежувати стан сечостатевої системи

2. Здатність призначити обстеження та оцінити результати лабораторних та інструментальних досліджень, з урахуванням результатів збору інформації про пацієнта в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи та системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).

3. Здатність встановити попередній та клінічний діагноз захворювання.

- 3.1. В умовах закладу охорони здоров'я та його підрозділу вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1) шляхом прийняття

обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані про скарги та анамнезу хворого, дані фізикального обстеження, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;

3.2. Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

3.3. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого.

3.4. Встановити клінічний діагноз (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

4. Здатність визначити принципи та характер лікування захворювань

4.1. Визначити характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я та на етапах медичної евакуації у т.ч. при, у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

4.2. Визначити принципи лікування захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я та на етапах медичної евакуації у т.ч. при, у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

5. Здатність встановити діагноз невідкладного стану (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

6. Здатність організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

7. Здатність визначити тактику надання екстреної медичної допомоги за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.

8. Здатність надати екстрену медичну допомогу за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.

9. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись

відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

10. Здатність визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2), у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Здатність до проведення експертизи працездатності: визначати наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

12. Здатність до ведення медичної документації: за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу: готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (медичну карту стаціонарного хворого, виписку із медичної карти стаціонарного хворого, процедурний листок (форма 28-у), лікарське свідоцтво про смерть, листок непрацездатності (в тому числі електронний), санаторно-курортну карту, документацію для МСЕК, і інш.), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Внутрішня медицина. Т1: Підручник для студентів медичних і фармацевтичних факультетів вищої освіти закладів України. Рекомендовано вченою радою ВНМУ ім М. Пирогова / за ред.: Станіславчук М.А., Сєркова В.К.— 2019. — 408 с.
2. Внутрішня медицина. Т2: Підручник для студентів медичних і фармацевтичних факультетів вищої освіти закладів України. Рекомендовано вченою радою ВНМУ ім М. Пирогова / Станіславчук М.А., Сєркова В.К. (за ред.).— 2019. — 360 с.
3. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підручник для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 680 с.
4. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 584 с.
5. Внутрішня медицина: Підручник. Рекомендовано вченою радою Рівненської медичної академії / Сабадишин Р.О. — 2019. — 528 с.
6. Внутрішня медицина: навч. посібник з позааудиторної самостійної роботи студентів 5-го курсу медичних університетів. Розділи: ревматологія, нефрологія, пульмонологія, гастроентерологія» / В.А. Штанько, С.А. Тихонова, Л.С. Холопов [та ін.].- Одеса: ОНМедУ, 2018. - 168 с.
7. Внутрішня медицина: Ревматологія: Навч. посіб. для студентів мед. ВНЗ ПО. Рекомендовано МОЗ / В.Є. Кондратюк, М.Б. Джус. — К., 2017. — 272 с.
8. Екстрена та невідкладна медична допомога: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України. Рекомендовано Державною установою «Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України» /Шкурупій Д.А.(за ред.).-2-ге вид.— 2018. — 240 с.
9. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ ІVр. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид.,

перероб. і допов., Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. - 960 с. (ISBN: 978-617-505-462-8).

Додаткова:

1. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник / А.С.Свінцицький. – Київ: Видавничий дім Медкнига, 2017. – 372 с.
2. Захворювання органів дихання в сімейній медицині: Навч. посіб. для сімейних лікарів, студентів-медиків, лікарів-інтернів. Рекомендовано вченою радою ТДМУ / Л.С. Бабінець, І.О. Боровик, Л.В. Андріюк. — К., 2019. — 312 с.
3. Лікування та профілактика COVID-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії. Навчальний посібник для студентів, інтернів (українська мова). Рекомендовано вченою радою ДМА. Відповідає типовій навчальній програмі. /за ред. проф., д.м.н. Абатурова О.Є. та проф., д.м.н. Юр'євої Л.М. – Л. 2020. — 296 с.
4. Гастроентерологія. Підручник: У 2 Т. -Т.2 / за ред. проф Н.В Харченко., О.Я. Бабака. - Кіровоград: Поліум, 2017. – 432 с.
5. Засоби захисту організму від дії іонізуючого випромінювання: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів. Рекомендовано вченою радою УМСА / Л.М. Васько, В.Ф. Почерняєва, В.П. Баштан. — К., 2019. — 112 с.
6. Наказ МОЗ України від №1269 від 05.06.2019 р “Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги”, “ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА: ДОГОСПІТАЛЬНИЙ ЕТАП. НОВИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ”.
7. Наказ МОЗ України від 05.06.2020 № 1311 "Про затвердження Примірною табеля оснащення структурних підрозділів системи екстреної медичної допомоги".
8. Клінічна фармакологія: Навчальний посібник. Рекомендовано вченою радою Вищого державного навчального закладу України Буковинський державний медичний університет / Шоріков Є.І., Шумко Г.І., Хухліна О.С. та ін. — 2019. — 512 с.
9. Практикум з курації терапевтичного хворого і написання навчальної історії хворого: посібник / С.М. Андрейчин. – Т. 2019. — 112 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.aasld.org> – Американська асоціація вивчення захворювань печінки
2. <http://www.eagen.org/> - Європейська асоціація гастроентерологів, ендоскопістів і нутриціологів
3. <http://www.ers-education.org/guidelines.aspx> - Європейська респіраторна спільнота
4. <http://www.gastro.org/guidelines> - Американська асоціація гастроентерологів
5. www.ginasthma.org – Глобальна ініціатива щодо бронхіальної астми
6. <http://goldcopd.org>. – Глобальна ініціатива щодо ХОЗЛ
7. http://www.ifp.kiev.ua/index_ukr.htm - Національний інститут фтизіатрії та пульмонології
8. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
9. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
10. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
11. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
12. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація

Перелік обладнання
для опанування здобувачами вищої освіти навичками та вміннями
інтерпретації даних лабораторно-інструментального обстеження та лікування пацієнта за
розділами вивчення дисципліни “Внутрішня медицина”
на кафедрі внутрішньої медицини № 2

Назва обладнання	Навички та вміння	Теми ПЗ	Розташування на базі кафедри
Симулятор обстеження кардіопульмонологічного пацієнта Harvey	- Аускультация серця (50 клінічних сценаріїв з навичок кардіопульмональної аускультации), - дослідження центрального та периферійного пульсу, - вимірювання артеріального тиску	Тема 1. Ревматична лихоманка Тема 3. Системні хвороби сполучної тканини Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 12. Бронхіальна астма Тема 13. Пневмонії Тема 16. Легенева недостатність Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації. Тема 29. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.	2й поверх ЦРВМ (УК), стимуляційний клас кафедри внутрішньої медицини №2
Аспіратор Clario Deluxe (Medela Clario Suction Pump)	Ознайомлення з методикою аспірації вмісту з носу, глотки, трахеї	Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 13. Пневмонії Тема 14. Плеврити Тема 15. Інфекційно-деструктивні захворювання легень Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання.	ПІН відділення внутрішніх хвороб, 4 поверх ЦРВМ (УК)
Система ультразвукова діагностична (УЗД) Mylab Six CristalLine з трьома (3) датчиками (один з них кардіологічний)	Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення Допплер-ехокардіоскопії та інтерпретація результатів	Тема 1. Ревматична лихоманка Тема 3. Системні хвороби сполучної тканини Тема 4. Системні васкуліти Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 13. Пневмонії Тема 14. Плеврити Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час. Тема 25. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання.	Каб. № 111, 1 поверх діагностичного відділення ЦРВМ (УК)

		Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.	
Система УЗД Mylab Six CristaLine з трьома (3) датчиками (один з них гінекологічний)	Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення та інтерпретація даних УЗД нирок, сечового міхура, легенів, органів черевної порожнини	Тема 7. Гломерулонефрити та амілоїдоз нирок. Тема 8. Пієлонефрити та тубулоінтерстиціальний нефрит Тема 9. Хронічна хвороба нирок Тема 10. Гостре пошкодження нирок Тема 21. Жовчокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення. Тема 22. Хронічні гепатити. Цирози печінки. Тема 23. Хронічні панкреатити. Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час. Тема 25. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання. Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.	Каб. №12, 1 поверх діагностичного відділення ЦРБМ (УК)
Дефібрилятор/ PRIMIDEC DefiMonitor XD (M 280)	Опанування навичками дефібриляції	Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.	ПІН відділення внутрішніх хвороб, 4 поверх ЦРБМ (УК)
- Електрокардіограф Cardioline 100 L - Електрокардіограф Heart Mirror	Опанування навичками запису ЕКГ та інтерпретації результатів	Тема 1. Гостра ревматична лихоманка Тема 3. Системні хвороби сполучної тканини Тема 4. Системні васкуліти Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 12. Бронхіальна астма Тема 13. Пневмонії Тема 16. Легенева недостатність Тема 23. Хронічні панкреатити Тема 25. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Тема 27. Опікова хвороба. Захворювання, викликані дією на	ПІН відділення внутрішніх хвороб, 4 поверх ЦРБМ (УК)

		<p>організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання.</p> <p>Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма.</p> <p>Тема 29. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.</p>	
<p>Ультразвукова портативна діагностична система Noblus Hitachi для трансторакальної та трансстравохідної ехокардіографії у комплекті з: кардіологічним датчиком принтером (Hybrid graphic printer SONY)</p>	<p>Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення Допплер-ехокардіоскопії у тому числі через стравохід та інтерпретація результатів</p>	<p>Тема 1. Гостра ревматична лихоманка</p> <p>Тема 2. Ревматоїдний артрит</p> <p>Тема 3. Системні хвороби сполучної тканини</p> <p>Тема 4. Системні васкуліти</p> <p>Тема 16. Легенева недостатність</p> <p>Тема 27. Опікова хвороба.</p> <p>Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання</p>	<p>1 поверх діагностичного відділення ЦРБМ (УК), каб. №5</p>
<p>Шприцевий інфузійний насос</p>	<p>Засвоєння методики запрограмованого в/в введення лікарських засобів</p>	<p>Тема 10. Гостре пошкодження нирок та гостра ниркова недостатність</p> <p>Тема 16. Легенева недостатність</p> <p>Тема 23. Хронічні панкреатити.</p> <p>Тема 24. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час.</p> <p>Тема 25. Радіаційні ураження.</p> <p>Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба Атипові форми променевої хвороби. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою.</p> <p>Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу.</p> <p>Тема 27. Опікова хвороба.</p> <p>Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Синдром тривалого здавлювання.</p> <p>Тема 28. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.</p> <p>Тема 29. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.</p>	<p>ПН відділення внутрішніх хвороб, 4 поверх ЦРБМ (УК)</p>

**Маршрути здобувача вищої освіти
для засвоєння навичок з проведення та інтерпретації даних діагностичних процедур з
використанням можливостей ЦРВМ (УК)**

Назва діагностичної процедури	Навички та вміння	Теми ПЗ	Розташування на базі кафедри
Спірографія	Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення спірографічного дослідження та інтерпретація результатів	Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 12. Бронхіальна астма Тема 16. Дихальна недостатність	1 поверх діагностичного відділення ЦРВМ (УК)
Фіброгастроудо-деноскопія (ФГДС)	Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення ФГДС та інтерпретація результатів	Тема 17. Гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба. Тема 18. Диспепсія. Хронічні гастрити. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки.	1 поверх діагностичного відділення ЦРВМ (УК)
Фіброколоноскопія (ФКС)	Ознайомлення з протоколом та процедурою проведення ФКС та інтерпретація результатів	Тема 18. Целиакія та інші ентеропатії. Тема 19. Запальні захворювання кишки. Синдром подразненої кишки.	1 поверх діагностичного відділення ЦРВМ (УК)
Комп'ютерна рентгенографія ОГП	Ознайомлення з показами та процедурою проведення та інтерпретація результатів	Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень Тема 12. Бронхіальна астма Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу	1 поверх діагностичного відділення ЦРВМ (УК)